

УДК 631.11:338.43:336.7(477)

**С. В. Качула,**

д. е. н., професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування,  
Дніпровський державний аграрно-економічний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2540-862X>

**В. Д. Мамченко,**

магістрант кафедри фінансів, банківської справи та страхування,  
Дніпровський державний аграрно-економічний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-7187-5228>

DOI: 10.32702/2306-6792.2025.22.106

## **РИНКОВА ІНФРАСТРУКТУРА ЯК УМОВА ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ**

S. Kachula,

Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Department of Finance,  
Banking and Insurance, Dnipro State Agrarian and Economic University

V. Mamchenko,

Master's student at the Department of Finance, Banking and Insurance,  
Dnipro State Agrarian and Economic University

### **MARKET INFRASTRUCTURE AS A CONDITION FOR ENHANCING THE FINANCIAL STABILITY OF AGRICULTURAL ENTERPRISES UNDER CONDITIONS OF UNCERTAINTY**

У статті досліджено взаємозв'язок між станом ринкової інфраструктури та фінансовою стабільністю сільсько-господарських підприємств в умовах економічної невизначеності. Розглянуто концептуальні основи ринкової інфраструктури, її ключові компоненти: фінансові, інформаційні, збутові та логістичні, а також функціональне призначення як чинника зниження транзакційних витрат і ризиків. Проаналізовано сутність фінансової стабільності агропідприємств, критерії та показники оцінки, особливості формування в умовах сезонності та залежності від природних факторів. Ідентифіковано ключові фактори ринкової та інфраструктурної невизначеності, що впливають на фінансові показники підприємств. Запропоновано стратегії вдосконалення системи оцінки фінансової стабільності із включенням інфраструктурних індикаторів та застосуванням стрес-тестування, а також рекомендації щодо підвищення фінансової стійкості через розвиток внутрішніх механізмів і державної підтримки аграрної інфраструктури.

The article investigates the interrelationship between the development of market infrastructure and the financial stability of agricultural enterprises under conditions of economic uncertainty. The study examines the conceptual foundations of market infrastructure, identifying its key components, including financial, informational, distributional, and logistical elements, and highlights their functional role in reducing transaction costs and mitigating risks. The essence of financial stability in agricultural enterprises is analyzed, with emphasis on criteria and indicators such as solvency, liquidity, financial autonomy, and profitability, as well as the specific features of stability formation under seasonal production patterns and dependence on natural factors. A critical review of existing methodologies for assessing financial stability revealed significant limitations, particularly the insufficient consideration of external infrastructure conditions and the impact of economic uncertainty. The study proposes strategic approaches for improving financial stability assessment systems through the integration of infrastructure indicators, including market information access indices and logistics quality indices, and the application of stress-testing methodologies to evaluate enterprise resilience to

external shocks. Additionally, strategies for enhancing financial stability via internal infrastructure mechanisms, such as risk-hedging using forwards and futures and optimization of distribution and logistics systems through cooperation and direct contracts, are presented. Recommendations for state-level development of market infrastructure, including agricultural exchanges and electronic trading platforms, are provided to create favorable conditions for sustainable financial performance. The results of the study have both theoretical novelty and practical significance, offering comprehensive approaches to managing the financial resilience of agricultural enterprises in uncertain economic environments and providing a basis for further research on digitalization, innovation, and infrastructure improvement in the agrarian sector.

*Ключові слова: ринкова інфраструктура, фінансова стабільність, сільськогосподарські підприємства, економічна невизначеність, аграрний сектор, інвестиційне забезпечення, ризики та адаптивність.*

*Key words: market infrastructure, financial stability, agricultural enterprises, economic uncertainty, agrarian sector, investment support, risks and adaptability.*

## **ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ**

Сучасний етап розвитку аграрного сектору України характеризується підвищеною мінливістю зовнішнього та внутрішнього середовища, що зумовлено впливом глобальних економічних, політичних і кліматичних чинників. Поглиблення інтеграційних процесів, трансформація фінансових ринків, воєнні ризики та порушення логістичних ланцюгів формують нові виклики для забезпечення стабільності функціонування сільськогосподарських підприємств. В таких умовах ефективність аграрного виробництва значною мірою залежить від стану та якості ринкової інфраструктури, яка забезпечує взаємодію суб'єктів ринку, доступ до фінансових ресурсів, розвиток збутових, сервісних і логістичних мереж. Водночас, незважаючи на очевидну роль інфраструктурних елементів у підтриманні фінансової стійкості агропідприємств, у науковій та практичній площині досі бракує системного підходу до оцінки цього взаємозв'язку. Переважна більшість досліджень зосереджується окремо на питаннях розвитку ринкової інфраструктури або на проблемах фінансової стабільності, тоді як інтегрований аналіз їхньої взаємодії в умовах невизначеності залишається недостатньо розробленим. Отже, постає науково-практична проблема, яка заключається у визначенні ролі, механізмів впливу та ефективності ринкової інфраструктури у забезпеченні фінансової стабільності сільськогосподарських підприємств. Її вирішення має не лише теоретичне, а й прикладне значення, оскільки сприятиме форму-

ванню дієвих інструментів державної політики підтримки аграрного сектору, підвищенню конкурентоспроможності аграрних виробників та стійкості національної економіки загалом.

## **АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ**

Проблематика ринкової інфраструктури сільського господарства знайшла відображення у працях учених: В. Бойчик [1], В. Бондаренко та В. Сидоренко [2], Л. Козак [5], М. Колесник [6], які розкривають концептуальні основи її структури, типології та функцій. Методологічні підходи до оцінки фінансової стабільності аграрних підприємств висвітлені у роботах О. Сметанюк та С. Зваричук [8], Н. Строченко та А. Зеленський [9], що акцентують на системі показників фінансової рівноваги, платоспроможності та рентабельності. Питання врахування ризиків і невизначеності в агробізнесі досліджували В. Кифяк та Р. Дубінський [4], В. Лукашик [7], О. Томілін, О. Краснікова, Б. Гечбаия, С. Зоря, Я. Дроботя та Ю. Синиця [10], які наголошують на необхідності адаптивних механізмів управління ризиками. Попри наявність значної кількості досліджень, недостатньо вивченими залишаються питання комплексного аналізу взаємозв'язку між рівнем розвитку ринкової інфраструктури та фінансовою стабільністю аграрних підприємств у контексті дії факторів невизначеності. Відсутня узгоджена методика оцінки впливу інфраструктурних складових на фінансову стійкість, що ускладнює формування ефективних управлінських рішень на макро- та мікрорівнях.

### ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою статті є теоретичне обґрунтування та аналітична оцінка ролі ринкової інфраструктури як умови підвищення фінансової стабільності сільськогосподарських підприємств в умовах економічної невизначеності, а також визначення напрямів удосконалення інфраструктурного забезпечення аграрного сектору для зміцнення його фінансової стійкості.

### ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Ринкова інфраструктура аграрного сектору посідає центральне місце у формуванні ефективної системи господарювання, оскільки забезпечує взаємодію між виробниками, посередниками, фінансовими інститутами та споживачами. Вона є складною багаторівневою системою, що охоплює фінансові, інформаційні, збутові та логістичні елементи, які спільно формують умови для сталого розвитку агробізнесу. Фінансова інфраструктура включає банки, кредитні спілки, страхові компанії, інвестиційні фонди, лізингові установи, що сприяють акумуляції й перерозподілу капіталу в аграрному секторі. Інформаційна складова представлена аграрними біржами, дорадчими службами, аналітичними центрами та цифровими платформами, які забезпечують доступ до актуальної ринкової інформації та сприяють зниженню інформаційної асиметрії. Важливою ланкою виступає збутова інфраструктура, яка охоплює оптові ринки, кооперативи, агрологістичні центри та торговельні дома, що забезпечують просування продукції від виробника до кінцевого споживача. Логістична інфраструктура, у свою чергу, охоплює транспортно-складські комплекси, системи зберігання й перевалки, які забезпечують безперервність руху матеріальних потоків.

В. Бондаренко та В. Сидоренко [2] перелічуючи головні принципи інфраструктури ринку стверджують, що наявність дієвої інфраструктурної системи, яка формує економічні взаємовідносини між учасниками господарської діяльності та забезпечує рух товарів, послуг, капіталу й трудових ресурсів, є ключовою передумовою ефективного функціонування ринкової економіки.

А. Козак [5] до основних елементів фізичної ринкової інфраструктури відносить біржі, оптові та міські ринки, аукціони, ярмарки, торговельні дома, а також магазини роздрібно й дрібногуртової торгівлі та, у деяких випадках,

банківські установи, страхові, факторингові й лізингові компанії, аудиторські організації.

Функціональне призначення ринкової інфраструктури полягає у створенні сприятливого середовища для економічних відносин, зменшенні трансакційних витрат та ризиків, оптимізації обігу фінансових і товарних ресурсів. Завдяки цьому підвищується ефективність взаємодії між суб'єктами аграрного ринку, поліпшується доступ до фінансових ресурсів, а процеси ціноутворення стають більш прозорими. Залежно від рівня розвитку та функціонального призначення, інфраструктуру аграрного ринку можна поділити на базову, розвинену й інноваційну, а також на виробничу, фінансову, збутову, інформаційну чи інституційну. Така типологізація дозволяє глибше зрозуміти механізми її впливу на фінансово-економічні процеси в аграрному секторі.

У свою чергу, фінансова стабільність сільськогосподарських підприємств є основним показником їхньої спроможності функціонувати в умовах ринкової динаміки та економічної невизначеності, яка визначається рівновагою між активами й зобов'язаннями, здатністю підприємства своєчасно виконувати фінансові обов'язки та підтримувати рентабельність виробництва. Для оцінки фінансової стабільності застосовують такі показники, як коефіцієнти платоспроможності, ліквідності, фінансової автономії, рентабельності активів і власного капіталу. Однак у сільському господарстві ці критерії мають специфічні особливості через сезонність виробництва, залежність від природно-кліматичних умов, тривалі виробничі цикли та коливання цін на продукцію. Такі фактори зумовлюють потребу в ефективному управлінні фінансовими потоками та використанні інструментів страхування, кредитування й державної підтримки.

Розвиток ринкової інфраструктури, її фінансова розгалуженість та збут безпосередньо впливають на можливості формування та підтримання фінансової стабільності агропідприємств; сприяє підвищенню дохідності; полегшує доступ до кредитів і страхових продуктів; забезпечує швидкий оборот капіталу. Інформаційні та цифрові платформи відіграють важливу роль у мінімізації невизначеності, оскільки надають виробникам актуальні дані щодо цін, попиту, кон'юнктури ринку та фінансових інструментів, що дозволяє аграрним підприємствам своєчасно реагувати на зміни зовнішнього середовища, прогнозувати ризики та приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Водночас фінансова інфраструктура забезпечує стійкість підприємств завдяки можливості залучення кредитних і інвестиційних ресурсів, участі у програмах підтримки, розвитку інструментів лізингу та страхування. Таким чином, ринкова інфраструктура виступає інтегруючим елементом, який поєднує фінансові, інформаційні, логістичні й організаційні компоненти, створюючи умови для підвищення фінансової стабільності аграрних підприємств, їхньої конкурентоспроможності та адаптивності до економічної невизначеності.

На думку О. Сметанюк та С. Зваричук [8], фінансова стійкість є складним економічним явищем, що відображає спроможність підприємства стабільно здійснювати свою діяльність, незважаючи на зовнішні та внутрішні загрози, які можуть впливати на його господарську роботу та яку варто розглядати як комплексну категорію, що, з одного боку, охоплює внутрішні чинники, які забезпечують стабільність функціонування підприємства, а з іншого, відображає його здатність ефективно працювати в умовах мінливого середовища, яке часом має дестабілізуючий характер.

Сучасні підходи до оцінки фінансової стабільності агропідприємств базуються на традиційних методиках фінансового аналізу, які орієнтуються на оцінку платоспроможності, ліквідності, рентабельності та фінансової автономії. Проте, при застосуванні цих методик у реальних умовах аграрного виробництва часто виявляються суттєві обмеження, пов'язані з недостатнім урахуванням зовнішніх інфраструктурних умов. Наприклад, класичні коефіцієнти платоспроможності та рентабельності не відображають впливу доступності кредитних ресурсів, надійності логістики та ефективності ринкових каналів збуту, що особливо критично у періоди економічної нестабільності. Аналіз сучасних систем оцінки також демонструє, що традиційні показники не завжди релевантні в умовах високої невизначеності, коли зовнішні фактори здатні різко змінювати фінансові результати підприємств навіть при стабільних внутрішніх показниках діяльності [9].

У контексті невизначеності важливо виділяти та кількісно оцінювати ключові фактори, які впливають на фінансову стабільність агропідприємств. До таких факторів належить ринкова невизначеність, що проявляється у високій ціновій волатильності, коливаннях попиту на сільськогосподарську продукцію та змінних умовах конкуренції на

внутрішніх і зовнішніх ринках. Крім того, важливо враховувати інфраструктурну невизначеність, яка пов'язана з обмеженим доступом до фінансових ресурсів, нестабільністю логістичних ланцюгів, обмеженою кількістю сервісних та дорадчих послуг, а також нерівномірним розвитком регіональної інфраструктури. Ці фактори створюють додаткові ризики для підприємств, підвищуючи ймовірність фінансових коливань і зменшуючи можливості довгострокового планування.

Емпіричний аналіз впливу рівня розвитку ринкової інфраструктури на фінансові показники агропідприємств дозволяє кількісно оцінити значення цих факторів. На основі статистичних даних або вибіркового дослідження можна виявити, що підприємства, які мають доступ до розвиненої фінансової, збутової та логістичної інфраструктури, демонструють більш високий рівень ліквідності, стабільніші доходи та кращу платоспроможність порівняно з тими, для яких доступ до ресурсів обмежений. Інформаційна підтримка та своєчасне отримання ринкових даних дозволяють більш ефективно реагувати на коливання цін і зміну попиту, а наявність надійної логістичної та фінансової інфраструктури сприяє зниженню фінансових ризиків і забезпечує більшу гнучкість у плануванні виробництва.

У процесі дослідження теоретичних засад взаємозв'язку ринкової інфраструктури та фінансової стабільності агропідприємств виявлено, що в науковій літературі відсутня єдина уніфікована система показників, яка б комплексно відображала як внутрішні фінансові параметри підприємства, так і зовнішні умови його функціонування, зумовлені станом ринкової інфраструктури. Більшість існуючих підходів зосереджені переважно на фінансових коефіцієнтах (ліквідності, автономії, рентабельності), тоді як вплив інфраструктурних факторів залишається недостатньо формалізованим. З огляду на це виникла необхідність узагальнити теоретичні положення та систематизувати ключові показники, що можуть бути використані для оцінки фінансової стабільності аграрних підприємств у взаємозв'язку з розвитком ринкової інфраструктури. На основі узагальнення підходів класичної фінансової аналітики та сучасних методик побудови композитних індексів [11; 12] запропоновано систему формул, яка дозволяє структурувати базові та інфраструктурно-орієнтовані показники в єдиному аналітичному полі. Для наочності й системного пред-

Таблиця 1. Формули та інтерпретація показників фінансової стабільності та інфраструктурного розвитку агропідприємств

| Показник                                | Формула                                                                                              | Теоретичний зміст / Приклад інтерпретації                                                                                                                                                                                           |
|-----------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Оборотний капітал                       | $WC = \text{Оборотні активи} - \text{Короткострокові зобов'язання}$                                  | характеризує ліквідну частину капіталу, доступну для поточної діяльності / додатне значення свідчить про можливість підприємства фінансувати операційні витрати без залучення короткострокових позик                                |
| Коефіцієнт поточної ліквідності         | $CR = \text{Оборотні активи} / \text{Короткострокові зобов'язання}$                                  | відображає здатність підприємства погасити поточні зобов'язання за рахунок оборотних активів / якщо $CR > 1$ , підприємство має достатній рівень ліквідності; занадто високий CR може вказувати на неефективне використання активів |
| Коефіцієнт швидкої ліквідності          | $QR = (\text{Оборотні активи} - \text{Запаси}) / \text{Короткострокові зобов'язання}$                | показує, яку частку короткострокових боргів можна погасити без реалізації запасів / високий QR свідчить про стійке фінансове становище навіть за несприятливої кон'юнктури ринку                                                    |
| Коефіцієнт автономії                    | $FA = \text{Власний капітал} / \text{Валюта балансу}$                                                | характеризує частку власних коштів у загальній структурі капіталу / зростання FA → менша залежність від кредиторів; низький FA → високий борговий ризик                                                                             |
| Рентабельність активів                  | $ROA = \text{Чистий прибуток} / \text{Середні активи}$                                               | показує ефективність використання активів для генерування прибутку / високе значення ROA відображає результативне управління ресурсами                                                                                              |
| Рентабельність власного капіталу        | $ROE = \text{Чистий прибуток} / \text{Середній власний капітал}$                                     | визначає прибутковість вкладеного власного капіталу / високе ROE → ефективне управління; але надмірно високе ROE за низької автономії = підвищений ризик                                                                            |
| Сезонний коефіцієнт                     | $S_f = \text{Прибуток у сезон піку} / \text{Середній прибуток за рік}$                               | відображає вплив сезонності на фінансові результати / якщо $S_f > 1$ , сезонна залежність висока; планування грошових потоків потребує кредитних ліній                                                                              |
| Вразливість до природних ризиків        | $V_{nat} = \text{Виручка від метеочутливих культур} / \text{Загальна виручка}$                       | характеризує залежність фінансових результатів від погодних умов / високий $V_{nat}$ → підприємство потребує страхування врожаю або диверсифікації культур                                                                          |
| Індекс доступу до ринкової інформації   | ${}^1 InfoIndex = w_1 p_{cp}^* + w_2 n_{pr}^* + w_3 d^*$                                             | Композитний показник, що відображає якість і швидкість доступу до ринкових даних / вищий $InfoIndex$ → підприємства швидше реагують на коливання цін, що знижує ризики                                                              |
| Індекс якості логістики                 | ${}^2 LogIndex = w_1 S^* + w_2 E^* + w_3 (1 - T^*)$                                                  | оцінює ефективність логістичної системи: складські ресурси, час доставки, транспорт / високий $LogIndex$ → менші втрати від затримок і менші логістичні витрати                                                                     |
| Індекс фінансової інфраструктури        | ${}^3 FinIndex = w_1 C_* + w_2 Ins_* + w_3 L^*$                                                      | відображає доступність кредитів, страхових і лізингових інструментів / вищий $FinIndex$ → краща ліквідність і доступ до фінансових ресурсів                                                                                         |
| Зведений індекс ринкової інфраструктури | $MII = \alpha InfoIndex + \beta LogIndex + \gamma FinIndex, \text{ де } \alpha + \beta + \gamma = 1$ | комплексний вимір розвитку інфраструктури / зростання MII → підвищення дохідності й фінансової стабільності агропідприємства                                                                                                        |
| Resilience Score                        | $RS = \lambda_1 \frac{CR}{CR_{ref}} + \lambda_2 \frac{CashR}{CashR_{ref}} + \lambda_3 MII$           | інтегральна оцінка стійкості підприємства до зовнішніх шоків / $RS > 1$ → підприємство більш стійке, ніж середньогалузевий рівень                                                                                                   |

Примітка:

1.  $w_1, w_2, w_3$  — вагові коефіцієнти, що відображають відносну значущість кожного компоненту у загальній структурі інформаційної доступності (визначаються експертним або статистичним методом; сума ваг дорівнює 1).

$p_{cp}^*$  — нормалізований показник покриття підприємств каналами ринкової інформації (частка підприємств, які мають регулярний доступ до цінових бюлетенів, торговельних платформ або інформаційних систем).

$n_{pr}^*$  — нормалізований показник частоти оновлення та достовірності ринкових повідомлень, що характеризує своєчасність отримання даних про кон'юнктуру ринку.

$d^*$  — нормалізований показник цифровізації комунікацій (рівень використання електронних платформ, цифрових маркетингових заходів, мобільних застосунків для моніторингу цін).

2.  $S^*$  — нормалізований показник забезпеченості складськими потужностями (частка обсягу продукції, яка може бути збережена у власних або орендованих приміщеннях без втрат якості).

$E^*$  — нормалізований показник ефективності транспортних зв'язків (доступність транспортної інфраструктури, відстань до ринків збуту, наявність сервісів доставки).

$T^*$  — нормалізований показник часових затримок у логістичних операціях (частка випадків порушення термінів постачання чи експорту). У формулі використовується вираз  $(1 - T^*)$ , щоб вищий результат відповідав кращій логістиці.

$w_1, w_2, w_3$  — вагові коефіцієнти (визначають внесок кожного компоненту у загальний логістичний потенціал;  $w_1 + w_2 + w_3 = 1$ ).

3.  $C^*$  — нормалізований показник доступності кредитних ресурсів (частка підприємств, що мають можливість отримати банківське чи небанківське фінансування).

$I^*$  — нормалізований показник поширеності страхових інструментів у сільському господарстві (частка застрахованих площ або договорів страхування врожаю).

$L^*$  — нормалізований показник розвитку лізингових механізмів (частка сільгосптехніки або обладнання, придбаного через лізинг).

$w_1, w_2, w_3$  — ваги, що визначають значущість кожного фінансового компонента у загальній структурі фінансової інфраструктури.

Джерело: методологічна розробка авторів на основі [11; 12].

ставлення результатів узагальнення теоретичних підходів наведено таблицю 1, у якій подано формули ключових показників, короткий опис їхнього змісту та приклади інтерпретації, що демонструють зв'язок між фінансовою стійкістю агропідприємства та рівнем розвитку ринкової інфраструктури.

В умовах підвищеної економічної невизначеності актуальним є вдосконалення системи оцінки фінансової стабільності агропідприємств, що дозволяє враховувати як внутрішні, так і зовнішні фактори, зокрема стан ринкової інфраструктури. Одним із напрямів таких удосконалень є інтеграція інфраструктурних показників до оціночних моделей, що дозволяє більш точно оцінювати здатність підприємств протистояти фінансовим ризикам. У поєднанні з покращенням оцінки фінансової стабільності важливим є розвиток внутрішніх інфраструктурних механізмів підприємств. Використання сучасних фінансових інструментів, таких як форварди і ф'ючерси, дозволяє хеджувати ризики коливань цін на сільськогосподарську продукцію, а впровадження ефективних стратегій збуту та логістики, наприклад через кооперацію виробників або укладання прямих договорів із покупцями, забезпечує стабільність доходів та скорочує транзакційні витрати. Одночасно вдосконалення внутрішніх механізмів включає розвиток систем внутрішнього контролю, планування та управління фінансовими потоками, що підвищує гнучкість підприємств і здатність адаптуватися до змін зовнішнього середовища.

Не менш важливим є створення сприятливих умов на державному рівні, які забезпечують підтримку розвитку ринкової інфраструктури. Серед таких заходів можна виокремити розвиток аграрних бірж і електронних торговельних платформ, що забезпечують прозорий і швидкий доступ до ринкової інформації, а також полегшують укладання угод і зменшують транзакційні витрати. Стимулювання інвестицій у транспортно-складські комплекси, розвиток сервісних та дорадчих служб дозволяє не лише підвищити ефективність роботи підприємств, але й формує стабільне та передбачуване середовище для здійснення аграрного бізнесу. Таким чином, комплексна реалізація стратегій вдосконалення оцінки фінансової стабільності, розвиток внутрішніх інфраструктурних механізмів і державна підтримка ринкової інфраструктури створює передумови для підвищення фінансової стійкості агропідприємств у умовах економічної невизначеності.

## ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

У результаті проведеного дослідження було встановлено, що рівень розвитку ринкової інфраструктури безпосередньо впливає на фінансову стабільність агропідприємств, підтверджуючи гіпотезу про необхідність інтеграції інфраструктурних чинників у системи оцінки фінансової стійкості. Теоретичний аналіз показав, що ринкова інфраструктура включає фінансові, інформаційні, збутові та логістичні компоненти, які разом формують сприятливе середовище для зниження транзакційних витрат та мінімізації ризиків. Запропоновано включати інфраструктурні індикатори, такі як індекс доступу до ринкової інформації та індекс якості логістики, до систем оцінки фінансової стійкості, а також використовувати методи стрес-тестування для оцінки впливу зовнішніх шоків. Напрями подальших досліджень можуть включати розробку комплексних моделей прогнозування фінансової стійкості агропідприємств із урахуванням різних сценаріїв ринкової та інфраструктурної невизначеності, а також оцінку ефективності державних програм підтримки розвитку аграрної інфраструктури на регіональному та національному рівнях. Додатково перспективним є вивчення взаємозв'язку інноваційних технологій, цифровізації ринку та підвищення фінансової стабільності сільськогосподарських підприємств.

### Література:

1. Бойчик В. Є. Вплив ринкової інфраструктури на підприємницьку діяльність в Україні в умовах війни. Журнал стратегічних економічних досліджень. 2023. № 5 (16). С. 9—16. DOI: <https://doi.org/10.30857/2786-5398.2023.5.1>
2. Бондаренко В., Сидоренко В. Розвиток інфраструктури ринку сільськогосподарської техніки в умовах глобального середовища. Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки. 2024. Т. 332, № 4. С. 109—114. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-332-15>.
3. Качула С.В., Погорелов Б.В. Ліквідність як характеристика фінансового стану сільськогосподарського підприємства. Агросвіт. 2022. № 22. С. 40—45. DOI: <http://doi.org/10.32702/2306-6792.2022.22.40>.
4. Кифяк В., Дубінський Р. Системний підхід до мінімізації економічних ESG-ризиків агробізнесу в умовах нестабільного ринкового се-

редовища. Науковий вісник Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича. 2024. № 2. С. 22—26. DOI: <https://doi.org/10.32782/ecovis/2024-2-4>

5. Козак Л.В. Формування ефективної інфраструктури ринку як чинник конкурентоспроможності продукції сільськогосподарського виробництва. Наукові записки. Серія: Економіка. 2002. № 3. С. 138—149.

6. Колесник М. В. Методологічні питання системного підходу в дослідженнях розвитку ринкової інфраструктури. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2022. Т. 7. № 4. С. 167—174. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2022-4-24>.

7. Лукашик В. В. Особливості провадження бізнес-процесів сільськогосподарськими підприємствами в умовах високого рівня ризиків та невизначеності. Агросвіт. 2023. № 11. С. 59—63. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2023.11.59>

8. Сметанюк О. А., Зварищук С. А. Особливості ідентифікації фінансової стійкості сільськогосподарських підприємств. Ефективна економіка. 2019. № 3. URL: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.3.40> (дата звернення 24.10.2025)

9. Строченко Н., Зеленський А. Перспективні інструменти управління фінансовою стійкістю аграрного підприємства. Цифрова економіка та економічна безпека. 2025. № 1 (16). С. 240—244. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.16-36>

10. Томілін О., Краснікова О., Гечбаія Б., Зоря С., Дроботя Я., Синиця Ю. Управління ризиками в аграрному секторі: фінансовий аспект. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики. 2023. № 4 (51). С. 147—162. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptr.4.51.-2023.4096>

11. Kumar M., Ahmad T., Rai A., Sahoo P. Methodology for construction of composite index. International journal of agricultural and statistical sciences. 2013. № 9 (2). Pp. 639—647.

12. Zorn A., Esteves M., Baur I., Lips M. Financial ratios as indicators of economic sustainability: a quantitative analysis for swiss dairy farms. Sustainability. 2018. № 10 (8). URL: <https://doi.org/10.3390/su10082942> (дата звернення 30.10.2025).

#### References:

1. Boichyk, V. Ye. (2023), "Impact of market infrastructure on business activity in Ukraine during war", Zhurnal stratehichnykh ekonomichnykh doslidzhen', vol. 5 (16), pp. 9—16.

2. Bondarenko, V. and Sidorenko, V. (2024), "Development of agricultural machinery market infrastructure in the global environment", Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu. Seria: Ekonomichni nauky, vol. 332 (4), pp. 109—114.

3. Kachula, S.V. and Pohorelov, B.V. (2022), "Liquidity as a characteristic of the financial condition of an agricultural enterprise", Ahrosvit, vol. 22, pp. 40—45.

4. Kyfyak, V. and Dubinskyi, R. (2024), "Systematic approach to minimizing economic ESG risks in agribusiness under unstable market conditions", Naukovy visnyk Chernivets'koho natsional'noho universytetu im. Yu.Fed'kovycha, vol. 2, pp. 22—26.

5. Kozak, L. V. (2002), "The forming of the effect the market infrastructure as the factor of the competitiveness of the agricultural production", Naukovi zapysky. Seria: Ekonomika, vol. 3, pp. 138—149.

6. Kolesnyk, M. V. (2022), "Methodological issues of a system approach to the study of market infrastructure development", Ukrain's'kyj zhurnal prykladnoi ekonomiky ta tekhniky, vol. 7 (4), pp. 167—174.

7. Lukashik, V. V. (2023), "Peculiarities of the implementation of business processes by agricultural enterprises in conditions of a high level of risks and uncertainty", Ahrosvit, vol. 11, pp. 59—63.

8. Smetaniuk, O. A. and Zvaryshchuk, S. A. (2019), "Feature identification of financial sustainability of agricultural enterprises", Efektyvna ekonomika, vol. 3, available at: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.3.40> (Accessed 24 October 2025).

9. Strochenko, N. and Zelenskyi, A. (2025), "Prospective tools for management of the financial sustainability of an agricultural enterprise", Tsyfrova ekonomika ta ekonomichna bezpeka, vol. 1 (16), pp. 240—244.

10. Tomilin, O., Krasnikova, O., Gechbaia, B., Zorya, S., Drobotya, Y. and Synytsia, Y. (2023), "Risk management in the agrarian sector: financial aspect", Finansovo-kredytna diial'nist': problemy teorii i praktyky, vol. 4 (51), pp. 147—162.

11. Kumar, M., Ahmad, T., Rai, A. and Sahoo, P. (2013), "Methodology for construction of composite index", International journal of agricultural and statistical sciences, vol. 9 (2), pp. 639—647.

12. Zorn, A., Esteves, M., Baur, I. and Lips, M. (2018), "Financial ratios as indicators of economic sustainability: a quantitative analysis for swiss dairy farms", Sustainability, vol. 10 (8), available at: <https://doi.org/10.3390/su10082942> (Accessed 30 October 2025).

Стаття надійшла до редакції 10.11.2025 р.